

Formidlingsplan for Verdensarvsenter for bergkunst – Alta Museum IKS 2016 – 2020

Steinalderdager 2015

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning	3
<i>Hovedmål i Planperioden</i>	3
Forskningsformidling	4
Basisutstillingen	4
Midlertidige utstillinger	5
Undervisning	6
Samlingsprosjekter	7
Publikasjoner og foredrag	7
Tilgjengelighet	8
Åpningstider, pris og språk	8
Publikumshenvendelser	8
Guiding	8
Arrangementer	9
Digitale medier	9
Tilrettelegging/ universell utforming	10
Butikk	11
Markedsføring og kommunikasjon	11
Kompetanseheving	12

INNLEDNING

Formidlingsplanen er knyttet til og forankret i VAMs øvrige planer og statlige føringer, og viser hvilke mål, tiltak og metoder som prioriteres i perioden. For ytterligere konkretisering, beskrivelse og ansvar henvises til tiltakenes prosjektbeskrivelser og seksjonenes virksomhetsplaner.

I formidlingsplanen vektlegges at museet er for alle, og befolkningens mangfold bør synes blant de besøkende. Museets formidling skal tilfredsstillende skolens krav til læreplaner, forskerens krav til etterrettelighet, reiselivets behov for det særegne, publikums behov for kunnskap og opplevelse. Formidlingen skal bidra til samfunnets behov for forståelse av kulturarv og historie.

VAM har en høy andel internasjonale besøkende, og følgelig er disse en viktig målgruppe. Men enda viktigere målgrupper for VAM er lokalbefolkningen, og spesielt barn og unge. Barn og unge er morgendagens voksne som skal føre den lokale kunnskapen videre. God formidling rettet mot barn vil også være forståelig og interessent for voksne. Innsikt i og forståelse for lokal kunnskap kan styrke regionens ungdom i utdanningsløp. Som kunnskapsinstitusjon og aktiv samfunnsinstitusjon kan museet bidra til at regionens ungdommer lykkes i kunnskapssamfunnet.

Engasjement og medvirkning er viktig for museets relasjon til lokalsamfunnet. Museet vil invitere publikum til opplevelser, deltagelse, utforskning, debatt, kritisk refleksjon og stimuleret til nysgjerrighet og engasjement. Dette gjelder vårt arbeid med ny basisutstilling, nye undervisningstilbud og nye markedstiltak. I denne perioden vil vi utvikle og teste ut ulike metoder for hvordan dette arbeidet kan utvikles og organiseres. Et overordnet mål er å etablere bevissthet om og delt omtanke for vår kulturarv. I utvalgte prosjekter vil arbeid med medvirkning særlig vektlegges, og ulike metoder vil prøves ut i samarbeid med lokalsamfunnet, ungdomsskole og videregående skole. Bruk av digitale- og sosiale medier (facebook, instagram, hjemmesider) i formidling av utstillinger, Den kulturelle skolesekken, prosjekter og foredrag vil være viktig.

Kompetanse og lagarbeid er grunnleggende for å oppnå målet om å være en god samfunnsinstitusjon, der fokus på formidling av kunnskap til publikum er i sentrum. VAM vil stimulere til økt forskning og kunnskapsutvikling ved å tilrettelegge for dette, samt oppfordre til PhD-søknader (jf. FOU-planen). I planperioden vil VAM jobbe for å etablere et internt forskningsseminar. VAM vil delta aktivt i samarbeid med høyskoler og universiteter, i internasjonale museumfaglige nettverk, i nasjonale museumfaglige nettverk (Mangfoldsnettverket), med museene i Finnmark (Finnmarksseminaret) og i samarbeidsnettverk i lokalsamfunnet. Museet ønsker økt internasjonalt samarbeid.

HOVEDMÅL I PLANPERIODEN

GJENNOM FORSKNINGSBASERT KUNNSKAPSUTVIKLING, INNSAMLING OG FORMIDLING, OG GJENNOM UTPRØVING AV NYE FORMIDLINGS- OG SAMARBEIDSMETODER I NY BASISUTSTILLING, VIL VI ØKE KUNNSKAPEN OM VERDENSARVEN OG ALTAS KULTUR- OG NATURHISTORIE.

Delmål 1: Museet skal formidle forskningsbasert kunnskap gjennom metoder som bidrar til gjennomsiktighet og forståelse.

Vi vil vektlegge tverrfaglige perspektiver for fortolkning og formidling av bergkunsten og temaer knyttet til samtid og historisk tid. Brukergrupper vil inviteres inn i prosessen med den nye basisutstillingen. Museet vil bidra skolen i deres arbeid, slik at flere lykkes i kunnskapssamfunnet. Museet vil innta en aktiv rolle i samfunnet, og i denne perioden vil vi være særlig oppmerksom på det faktum at gjennomføringsprosenten for finnmarksungdom på videregående skole er lavest i landet.

Delmål 2: Alle våre besøkende skal oppleve at museet og den kunnskap vi forvalter er tilgjengelig for hver enkelt.

Museet vil følge nye etiske forventninger til museer der åpenhet og sosial inkludering er sentralt. Medvirkning, respekt for andres kunnskap og rom for det selvopplevde perspektivet er viktig, samtidig som museets integritet må ivaretas.

Delmål 3: Alle ansatte skal være oppdatert på formidlingsfeltet innenfor sine fagområder og bidra til videreutvikling av museet som aktiv og relevant samfunnsinstitusjon.

FORSKNINGSFORMIDLING

Mål: Museet skal formidle forskningsbasert kunnskap gjennom metoder som bidrar til gjennomsiktighet og forståelse.

BASISUTSTILLINGEN

I planperioden vil VAM jobbe med fornying av basisutstillingene. Utstillingens røde tråd er begrepet *Ressurs*. Ressurser kan være naturressurser eller økonomiske ressurser, men også menneskelige ressurser som fysisk arbeidsevne, intellektuell kapasitet, innovasjonskraft, kulturelle ressurser eller kollektiv motivasjon. Innenfor perioden er et mål å få på plass fase 1 (Bergkunst og Verdensarv) og begynne arbeidet med finansiering og videre utvikling av fase 2 (Altaelva, Bergverk og andre relevante lokalhistoriske temaer som den fertile jorda, fjordene og øyene, det kulturelle mangfoldet, og menneskets innovasjonskraft). Designerne *Kvorning Design* og *Kommunikasjon* og *Spekter Kommunikasjon* er engasjert i et forprosjekt, og skal gi en detaljert utforming av fase 1, utforme en utstilling i tråd med mål, målgrupper og pedagogiske modell, og et prospekt for det videre arbeidet (med særlig fokus på fase 2), en skisse som vil brukes som grunnlag for finansiering.

Parallelt med dette arbeidet står VAM som pilot for prosjektet «Verdensarvutstilling» i regi av Norges Verdensarv, finansiert av Klima- og miljødepartementet (KLD).

Tiltak: Design – masterplan og bergkunst, ny bergkunstutstilling, prospekt. Utarbeiding av dreiebok for fase 2.

BERGKUNST

Bergkunsten i Alta ble funnet i 1973 og ble allerede i 1985 skrevet inn på verdensarvlisten. Med over 6000 figurer fordelt på over 100 felt er bergkunsten i Alta uten sidestykke i sirkumpolar sammenheng. Bergkunsten er en nøkkel til å forstå bergkunst andre steder, og gir uvurderlig kunnskap om menneskene i forhistorien og livet de levde. Bergkunsten tillater arkeologene å se menneskene bak det arkeologiske materialet. Den gir oss unik innsikt i hvordan mennesket forholdt seg til naturen, og hvordan de forsto seg selv i forhold til naturen.

Bergkunstutstillingen har som mål å engasjere besøkende. Det er veldig mye som kan sies om bergkunsten i Alta, men ved å redusere mengden faktakunnskap og heller legge vekt på pedagogikk håper vi å stimulere besøkende til å bli engasjert i bergkunsten. Utstillinga vil ta for seg det vi mener er viktige aspekter ved bergkunsten. En del grunnleggende informasjon må formidles slik at besøkende får en forståelse av hva bergkunsten er, og hvorfor den har fortjent sin plass på verdensarvlista. Besøkende skal også få så mye kunnskap at de kan bygge videre på den kunnskapen på egen hånd gjennom andre fora som bøker, tidsskrifter eller internett.

VAM regnes som en ekspertinstitusjon på bergkunst og innehar en høy grad av intern kompetanse på feltet. Samtidig ønsker VAM å knytte til seg fagkunnskap også fra andre institusjoner for å gi utstillingen faktakunnskaper direkte fra forskere, samt gi innholdet i utstillingen en større grad av

legitimitet. Fagkunnskapene som trengs for å fortelle om bergkunsten i Alta er ikke nødvendigvis bare arkeologi og bergkunst, men kan også være elementer som berører bergkunsten. Eksempelvis flora, fauna, geografi, geologi og maritime kunnskaper.

ELVA

Altaelva er berømt som en av verdens beste lakseelver, og fisket og livet rundt elva har stor betydning for mange Altaværinger og tilreisende.

Alta-Kautokeinovassdraget befinner seg i et område med et spesielt rikt språklig, etnisk og kulturelt mangfold, som et resultat av en langvarig historisk prosess kjent som «de tre stammers møte».

Med kraftutbyggingen, der de første planer ble offentliggjort allerede på slutten av 60-tallet, oppsto et skjebnefellesskap mellom laksefiskere og urfolksaktivister.

SPORTSFISKE

Museets nye formidling av temaet sportsfiske vil ta utgangspunkt i sportsfiskeutstyr som er innsamlet siden 2010, hovedsakelig gjennom gave fra Martin Heitmann, og ny forskning på feltet med særlig vekt på fiskere og stakere i Altaelva.

ALTASAKEN

Planene om utbygging av Alta – Kautokeinovassdraget ble kraftig redusert på grunn av effektiv sosial mobilisering. Endringer i Grunnloven, vern av naturgrunnlag, Sametinget, Finnmarksloven og Naturmangfoldsloven, som direkte følge av bevisstgjøringer under Altasaken, er internasjonalt interessant for sin folkerettslige betydning.

I utstillingen tar vi sikte på å gi et bilde av de grupper som var aktive under Altasaken og de verdier som ble realisert. Fortsatt er det grupper som er underdokumentert og underkommunisert. Gjennom metoden TfU vil vi gi mulighet for å oppdage mangfoldet av verdier og det tradisjonelt flerkulturelle Alta, og gi mulighet til å reflektere over egen (fler)kulturelle forståelse og tilhørighet, og holdninger og verdier i (lokal)samfunnet.

BERGVERK

Temaer knyttet til Nefelin, Kåfjord, Chert, Rødskifer, Asbest samt skifernæringa i Alta er under utarbeiding, og vil være sentrale i arbeidet mot ny basisutstilling.

SKIFERNÆRINGA I ALTA

Skifernæringa har hatt, og har fremdeles, stor betydning for Alta, både sosialt, politisk, kulturelt og økonomisk. Den er allerede representert i museets faste utstillinger, og vil også være en del av de nye basisutstillingene. Kunnskapsbasen for utstillingsarbeidet vil utvikles parallelt med prospekt og finansiering gjennom et bokprosjekt initiert av næringa selv. Bok og utstillingen vil komplettere hverandre.

MIDLERTIDIGE UTSTILLINGER

VAM skal ha et variert, solid, relevant og spennende program for midlertidige utstillinger. De midlertidige utstillingene vi tar inn skal medvirke til at vi blir mer aktuelle i lokalsamfunnet og blir brukt som et levende kulturhus.

I hovedsak har vi tre typer midlertidige utstillinger: 1) innleide utstillinger som sammenfaller med temaer og prosjekter som allerede pågår og som knyttes sammen med undervisning og ulike arrangement, som konserter og foredrag, 2) utstillinger som har faglige relevans, men som blir satt opp som enkeltstående happenings og 3) egenproduserte utstillinger i varerende størrelse, fra små monterutstillinger til større utstillinger som kan erstatte innleide, og som er del av andre pågående prosjekter.

Til februar hvert år tas inn en utstilling som omhandler samer, urfolk, identitet, og som også er en del av vårt og Alta kommunes DKS-tilbud til 9.trinn. Andre innleide utstillinger vurderes ut fra kapasitet og behov. Hver måned løftes en gjenstand fra museets samlinger til månedens gjenstand og får plass i monter i vestibylen.

VAM har som mål å ha årlige tema som har en kobling til bergkunsten. Tidligere år har tema vært «Elg» og «Bjørn», og i 2016 er temaet «Fugl». Midlertidige utstillinger som omhandler disse temaene prioriteres og tas inn såfremt det er mulig. Årets tema kan også bestemmes på bakgrunn av tilgjengelige utstillinger. VAM prioriterer, men er ikke begrenset av, utstillinger som omhandler årets tema.

I 2016 viste vi The Lost One, en installasjon av den samiske kunstneren Liselotte Wajstedt og Something in the wood, fotoutstilling Northpaw, Sjøfugl og miljø, Fugletrekkets gåter, Metopa – Det arktiske havet og klimaendring, Europa oppdager Alta.

I 2017 vil vi produsere egen jubileumsutstilling i forbindelse med at det dette året er 100 år siden det første samiske landsmøte. VAM har søkt forskningsrådet om støtte til gjennomføring av et forskningsprosjekt i tilknyttet prosessen med tilbakeføring av samiske kulturarv, fra de nasjonale kulturhistoriske museene Norsk Folkemuseum og Kulturhistorisk Museum til de samiske museene. VAM har søkt Norsk Folkemuseum om å låne gjenstander med proveniens fra Alta, Loppa, Hasvik og Kvalsund for utstilling i forbindelse med 100 års jubileet for det første samiske landsmøtet i 2017. Vi vil huse deler av Alta kunstforenings utstilling i forbindelse med deres 50 års jubileum, deler av altakunstneren Svein Flygari Johansen verk. Sommerutstillingen dette året vil være Dyr du skulle ønske ikke fantes, en utstilling basert på Jo Nesbøs barne bøker. Form fra fortida – fra utgraving på Melkøya.

Til 2018 har vi intensjonsavtale med Museum of Broken Relationships i Zagreb om egen Exhibition of Broken Relationship, der vi også vil samle gjenstander fra brutte relasjoner i lokalsamfunnet som vil inngår i utstillingen. Texmon Rygh. Ny bergkunsutstilling, ny verdensarvutstilling.

Tiltak: De enkelte utstillingene fordeles mellom seksjonene og har en ansvarlig prosjektleder som organiserer arbeidet og knytter til seg medarbeidere.

UNDERVISNING

Barn og unge er viktige målgrupper. VAM ønsker å være en aktiv aktør i utdanningen av Altas barn og unge, og vi vil være en institusjon der læring kan finne sted. Vi vil brukes aktivt som arena for undervisning, og tilrettelegge for at skoler og nye grupper (f. eks unge asylsøkere) kan bruke museets utstillinger og verdensarvområde.

VAM planlegger å igangsette utviklingen av undervisningsopplegg som tar for seg «Verdensarv». Opplegget tar sikte på å formidle bergkunst og verdensarv til ungdomstrinnet, og er elevenes andre møte med steinalderen her på museet. Videre ser vi for oss at opplegget også kan formidles til reiselivs-elever på videregående skole, det temaet mer konkret er «verdensarv som reiselivsprodukt».

Også andre undervisningsopplegg kan bli aktuelle i planperioden, aktuelle tema er krig, flyktninger, kystkultur og verdensarven Struve.

Tiltak: Videreføre tilbud i Den kulturelle skolesekken, gi veiledning til studenter og elever i tilknytning til prosjektene og produsere nye tilbud.

DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN (DKS)

VAM har som mål å ha tilbud til grunn-, mellom- og ungdomstrinnet i grunnskolen og til videregående skole. Alle VAMs produksjoner til grunnskolen er kjøpt inn av DKS-Alta kommune. I tillegg gis et tilbud til videregående skole hvert 2. år.

I dag har VAM 4 opplegg under paraplyen DKS:

- «Steinalderdager», et undervisningsopplegg for 4. klasse som omhandler steinalderen, og hvordan mennesker levde i steinalderen i Finnmark.
- «Altasaken», et opplegg for 6. klasse som omhandler altasakens mange sider. Elevene blir konfrontert med altasaken fra samenes side, fra regjeringens side, fra politiets side osv. Opplegget gjør eleven i stand til å forstå at en politisk sak som altasaken har mange aspekter ved seg, og at det ikke finnes én vedtatt sannhet.
- «Samisk kulturhistorie gjennom kunst», et opplegg for 9. klasse. Hvert år gis tilbud i forbindelse med samisk utstilling i februar/mars, der formålet er å bidra til økt allmennkunnskap om samisk kulturhistorie og økt bevissthet om betingelser for dagens samiske samfunn. Dette prosjektet er også tatt videre sammen med Nordnorsk kunstnersenter der intensjonen er å produsere et nasjonalt tilbud i Den kulturelle skolesekken.
- Annethvert år gis tilbudet «Mangfold – små og store fortellinger», om kulturarv og historie, for videregående skole. I dette prosjektet inviteres elevene til å dokumentere egen kulturarv, og diskutere egne funn med lærebøkernes fremstilling av vår historie.

VEILEDNING

- Dramaelever fra Alta Videregående skole, i forbindelse med DKS Steinalderdagene.
- Elever fra Alta videregående skole, i forbindelse med DKS Kulturarv og historie.
- Reiselivsstudenter, samarbeid mellom VAM og UiT-Norges Arktiske Universitet.

SAMLINGSPROSJEKTER

Prosjektet «Tjuvfiske i Alta før og nå. Diskurser og praksiser rundt en lokal aktivitet» fullføres med sikte på publikasjoner innenfor planperioden. Prosjektet var en del av planen *Felles løft for Finnmarkshistorien. Forskningsbasert innsamling og formidling ved museene i Finnmark* ble vedtatt i 2015. Planen følges opp med de aktuelle prosjekter, nettverksarbeid og et årlig seminar for museene i Finnmark.

Det gode arbeidet i nettverksgruppa for samlingsforvaltning videreføres, koordinator for gruppa vil gå på omgang mellom deltagermuseene.

Hver måned løftes en av magasinet gjenstander frem, og stilles ut i foajeen.

PUBLIKASJONER OG FOREDRAG

VAM har som mål å publisere sin kunnskap. Dette er et ledd i VAMs ønske om å formidle den kunnskapen vi forvalter, samtidig som vi ønsker å skape et løft i egen kompetanse. VAM vil i hele planperioden være åpen for muligheten til å presentere og publisere vår kunnskap.

Tiltak:

- Medredaktør og to artikler i ACRA III
- Medredaktør i Norsk ICOMs etikkpublikasjon
- Foredraget Fang og Slipp i relevant tidsskrift
- Medredaktør og to artikler i Altaboka 2016
- Bok om Skifernæringa i Alta

- Bok/ utstillingskatalog
- Foredrag for publikum i Alta og andre aktuelle fora

TILGJENGELIGHET

Mål: Alle våre besøkende skal oppleve at museet og den kunnskap vi forvalter er tilgjengelig for hver enkelt.

ÅPNINGSTIDER, SPRÅK OG PRIS

Åpningstider er et viktig element i museets tilgjengelighet. Museet har åpent tilnærmet 360 dager i året. Åpningstidene varierer gjennom året: lavsesong åpent mellom 9-15/11-16, skuldresesong 8-17 og høysesong 8-20. Vi ønsker å gi et inntrykk av at museet «alltid» er åpent, hele året.

I hovedsesongen er det høy grad av internasjonale gjester. Dette møtes med utstillinger på flere språk, skriftlig guidebok på 12 språk, audioguide på 4 språk og menneskelige guider på minst 4 språk.

Museets prispolitikk er å holde ordinær inngangsbillet skal i utgangspunktet ikke overstige ordinær billettpris på kinobillett.

Barn og unge er en viktig målgruppe for museet og dette skal gjenspeiles i museets prisstruktur. Barn og unge i Finnmark og Nord-Troms har gratis inngang ved besøk i regi av skolen.

Lokalbefolkning er en annen svært viktig målgruppe. I dag har denne gruppen tilbud om årskort til en forholdsvis lav pris (ca 2,5 x billettpris). Denne ordningen utvikles videre til et helhetlig «museets venner»-konsept.

I planperioden skal det vurderes om VAM skal ha gratis eller redusert billettpris til økonomisk ressursvake grupper i Alta som institusjoner, flykningemottak o.l

PUBLIKUMSHENVENDELSER

Publikum som tar kontakt på mail, brev eller direkte oppmøte prioriteres, hjelpes og veiledes så langt vår kapasitet tillater det. VAM tar imot og svarer på henvendelser fortløpende. Besøk fra kolleger ved andre kulturinstitusjoner prioriteres og ivaretas av fagpersonale. Også frontpersonalet deltar på interne fagseminar, noe som bidrar til å kvalitetssikre den kunnskapen som formidles i det første møtet mellom besøkende og museet.

GUIDING

VAM gjennomfører over 250 guidete turer årlig. Guiding gir besøkende en berikende opplevelse av museumsbesøket, og gir en forståelse av materialet som er vanskelig å tilegne seg på egen hånd. Guiding noe museet i stor grad prioriterer.

Guidinger gjennomføres på alle språk vi har tilgjengelig i en gitt sesong. Hvert år guider vi på norsk, engelsk, tysk og fransk, og år om annet guider vi på italiensk, spansk, finsk og nederlandsk. Vi tilbyr guidinger både inne og ute, og de nye basisutstillingene planlegges slik at det skal bli mulig å gjøre gode guidinger der. Dette gjør vi som et tiltak til vårt mål om at museet skal være for alle.

Hvert år i slutten av september/ tidlig oktober arrangerer VAM «mørkevandring», en ekstraordinær guiding ute på helleristningsfeltene etter at det har blitt mørkt Dette er en effektiv måte å se

bergkunsten på, og dette er et tiltak som skal medvirke til at lokalbefolkningen får en økt eierskapsfølelse til verdenarven. Her kan også turer til Lille Raipas og Struve inkluderes.

I 2013 fikk vi audioguide som et alternativ for besøkende. Denne ordningen er veldig populær blant både norsk og internasjonale gjester. VAM vil i planperioden vurdere om denne ordningen skal vidreutvikles.

ARRANGEMENTER

VAM gjennomfører en rekke markeringer og arrangementer. For eksempel kan nevnes:

- Vertskapskveld, et kunnskapsarrangement for Service- og frontpersonale i Alta.
- Familielørdag – mer om planer her
- Markering av 17. mai - Grunnlovsdagen
- 18. mai – markering av Internasjonal museumsdag
- 6. februar - Samefolkets dag
- Forskningsdagene
- Kulturminnedagen

VAM er også vertskap for en rekke enkeltstående arrangementer som konserter. Dette er en praksis vi vil fortsette i hele planperioden.

Foredrag er en god arena for å formidle kunnskap, og å skape dialog med lokalbefolkninga. Vi ønsker å formidle egen kunnskap gjennom foredrag holdt av VAMs egne ansatte, i tillegg til innleide foredragsholdere. Foredragene tas sikte på å være relevante og knyttes til andre hendelser som midlertidige utstillinger, festivaler, jubileum, «årest tema» (Jf. midlertidige utstillinger) og andre samfunnsaktuelle tema.

DIGITALE MEDIER

VAM bruker internett aktivt som en formidlingskanal. I 2014 lanserte vi bergkunstarkivet altarockart.no. Pr 01.01.2016 ligger det omtrent 10.000 bilder, kalkeringer, fotomosaikker og annen dokumentasjon av bergkunsten i Alta i arkivet. Disse filene er gratis å laste ned og å bruke i henhold til «Creative Commons»-lisensen. Vår ambisjon er å lage et arkiv som er intuitivt og enkelt å bruke for alle. Vi ønsker å fylle arkivet med all informasjon og dokumentasjon om bergkunsten i Alta. Det vil sikre oss at nødvendig dokumentasjon er lett tilgjengelig, og samtidig får vi formidlet bergkunsten i alta digitalt. Profilerings av arkivet skjer på nasjonale så vel som internasjonale nettsider, for å nå ut til et så bredt publikum som mulig.

VAM skal være en aktiv bruker av både Facebook og Instagram, som vi anerkjenner å være en effektiv måte å nå ut til både lokalbefolkning og andre besøkende med informasjon om aktiviteter, utstillinger og annet. Disse sosiale medier vil vi fortsette å bruke aktivt i hele planperioden. Også hjemmesiden vår blir flittig brukt til formidling av aktiviteter. Hjemmesiden planlegges fornyet i løpet av planperioden slik at den møter den moderne standarden i forhold til brukergrensesnitt på tvers av enheter. Våre hjemmesider skal fungere like bra på nettbrett, mobil og pc.

Primus er vårt beste verktøy for å samle all informasjon man har om objektene og fotografiene i vår museumssamling på ett og samme sted. Selve databasen er for intern bruk, men via Primus publiserer man objektene/fotografiene ut på nettsiden digitalmuseum.no, som er tilgjengelig for alle. Nesten all informasjon man har om de publiserte gjenstandene/fotografiene blir publisert på internett, siden samlingen tilhører alle – og ikke kun er til for museets ansatte. De opplysningene som ikke blir publisert er enten klausulert, eller omhandler praktiske opplysninger rundt dets oppbevaring og bruk her på museet.

TILRETTELEGGING/ UNIVERSELL UTFORMING

UTE

Formidling av verdensarven i uteområdet er det viktigste tilbudet VAM har, og en god tilrettelegging er en forutsetning for god formidling. VAM holder på å utarbeide en tilretteleggingsplan som tar for seg de fysiske tilretteleggingene i verdensarvområdet Hjemmeluft. Uteområdets tilrettelegging skal utbedres og i større grad møte kravene for Universell Utforming. Målet er å videreutvikle og forbedre eksisterende tilrettelegging for å skape et tiltrekkende miljø i verdensarvområdet som er tilgjengelig for alle, og som samtidig ivaretar forvaltningshensynet til helleristningene.

VAM har også begynt å jobbe med et nytt guidehefte som planlegges å være ferdigstilt sommeren 2017 ????. Guideheftet skal benytte seg av den pedagogiske retningen Teaching for Understanding (TfU) og være samkjørt med den nye bergkunstutstillingen.

I 2015 ble malingsfjerningsprosjektet??? fullført og hele østsiden av Hjemmeluft er nå fri for maling. Dette stiller krav til vår formidling av disse helleristningene, og i planperioden vil VAM ta tak i dette. Vi vil starte arbeidet med å formidle disse på en god måte, slik at også de kan nytes på lik linje med de malte helleristningene.

VAM vil i løpet av planperioden jobbe for at uteområdet i nærheten til museets bygg har en fullverdig lekeplass. Lekeplassen skal også forsøkes brukt til enkel formidling av verdensarven og/eller Altas forhistorie.

I løpet av planperioden vil VAM gradvis lansere et eget utarbeidet konsept med arbeidstittelen «opplevelsestilbud». I korte trekk går det ut på å skape en arena i verdensarvområdet der besøkende kan ta del i aktiviteter som formidler «steinalderkunnskaper» som redskapstilvirkning (rødkifer og chert/flint) samt bueskyting.

INNE

Når snøen har lagt seg er bergkunsten utilgjengelig for besøkende. Det betyr at vi må utforme museet, både utstillinger og butikk/kafe, slik at besøkende får en fullverdig opplevelse av verdensarven. Vi må sørge for at museet klarer å formidle verdensarven, samt Altas historie og forhistorie, innenfor de fire vegger. Vi må ikke gjøre oss avhengige av et snøfritt verdensarvområde for å formidle bergkunsten.

VAM har knyttet til seg ekstern designer i et forprosjekt som tar sikte på å utforme den nye basisutstillingen. I løpet av planperioden vil fase 1 (bergkunst og verdensarv) stå ferdig, og vi vil gå i gang med arbeidet om å finansiere det videre arbeidet Parallelt med dette arbeidet er VAM innstilt som pilot for en ny, uniform verdensarvutstillings som er tiltenkt alle verdensarvsenter i Norge. (se «Basisutstilling»)

VAM ser for seg at hele inne-området i større grad reflekterer det verdensarvsenteret vi er. Eksempelvis ser vi for oss at skilting skal utformes som bergkunst-motiver. Vi har også igangsatt arbeidet med nye, oppdaterte og pedagogisk gjennomtenkte guidehefter som planlegges å publiseres innenfor planperioden.

BUTIKK OG KAFE

Både butikk og kafe må ha et uttrykk som står i stil til de kunnskapsfelt som museet forvalter. Butikken og kafeen er besøkendes første møte med museet, og på vinteren er det mange besøkende som kun er innom kafeen. Ved å ta i bruk menyer, bordskånere og annet kan vi gjøre også denne delen av museet til en arena for formidling.

Museumsbutikken skal ha:

- Hovedinntrykk av høy kvalitet, faglig tyngde og lokale produkter fra Nord-Norge, Finnmark og Alta.
- Vi skal ha varer som gjesten kan gjenkjenne fra bergkunsten og museet. Det skal etterstrebtes å utvikle slike produkter årlig.
- Varer som kjennetegner Alta, Finnmark og Nord-Norge (som nordlys-produkter, produkter fra Nord-norsk natur og dyreliv, kultur og historie i nord etc.)
- Bøker og faglitteratur. Både for de med lav kjennskap til verdensarven/museet og for de med god kjennskap. Sågar nisjeprodukter som faglitteratur for de med svært dybdekunnskap.
- Varer fra lokale leverandører i Alta, Finnmark og Nord-Norge. Varene skal være av høy kvalitet og være autentiske i forhold til tradisjonell utforming og bruk. Eks. samekniver, smykker etc.
- Postkort som representerer museet, Alta og Nord-Norge. Midnattssol og Nordlys er viktige motiver. Postkort er viktig markedsføring.
- Produkter som passer for barn.
- Produkter som passer som gaver for lokalbefolkningen i Alta
- Produkter tilpasset gaver til bedriftsmarkedet i Alta (gaver til kursholdere, gaver til ansatte/kunder).

MARKEDSFØRING OG KOMMUNIKASJON

VAM har egen plan for markedsføring. Planen rulleres årlig og inneholder alle tiltak som skal gjøres på markedssiden i løpet av året med budsjett og ansvar.

Det jobbes i planprosessen med å utvikle en overordnet markedsstrategi. I utviklingen av denne planen skal det innhentes markedsdata, analysere museets publikumsdel og legge opp en langsiktig strategi for markedsarbeidet.

VAM er i oppstartsfasen på prosjektet «design og merkevare» i samarbeid med Innovasjon Norge. Prosjektet skal både ha en strategisk prosess rundt museets merkevare og utvikle en ny visuell profil for museet. Den visuelle profilen skal implementeres på internett og digitale medier, i markedsmateriell, i utstillinger, på skilt og i butikk/kafe. All kommunikasjon som skjer fra museet skal «pakkes inn» i det nye designet.

I prosjektet for design og merkevare skal det utvikles en digital strategi for websider og sosiale medier. Denne strategien skal treffe både fagseksjonene og den kommersielle delen. Viktigste mål vil være å komme fram til hvordan vi skal få større del av lokalbefolkningen til følge oss på sosiale medier, hvordan benytte sosiale medier mot det utenlandske markedet og hvordan benytte sosiale medier til faglige budskap. Strategien skal komme fram til mål, kanalvalg web/mobil, sosiale medier, innhold – tilpasset budskap til de valgte medier, distribusjon – søkemotoroptimalisering, tilpasning

sosiale medier og resultatmåling – effektivisering, målrettet arbeid. Prosjektets tidsramme er satt til første halvdel 2017.

Alle disse prosessene vil samlet føre til at museet fremstår tydeligere for våre eksisterende og nye gjester. At museet får en bedre kommunikasjon med markedet – både av informasjonsmessig/markedsbudskap og deling av faglig kunnskap. Et av hovedmålene er at flere fra lokalbefolkningen vil benytte museets tilbud.

KOMPETANSEHEVING

Mål: Alle ansatte skal være oppdatert på formidlingsfeltet innenfor sine fagområder og bidra til videreutvikling av museet som aktiv og relevant samfunnsinstitusjon.

Tiltak:

- I juni hvert år gjennomfører VAM en intern opplæring av alle sommeransatte og nyansatte. Dette er for å sikre god kvalitet på guidingen vår.
- Interne fagseminarer/ forskningsseminar der erfaringer og utfordringer deles, diskuteres og nye tiltak drøftes.
- Være orientert om relevante kompetansehevingstiltak, nasjonalt og internasjonalt
- Aktiv deltagelse i nettverk, konferanse og seminarer.